

pripeljali v Mellaho, bila je že trda noč. Sreča, da smo dobili prav dobro gostilnico. Sobe in postelje so bile snažne, jed in pijača ukusna, vsa postrežba prav prijazna. Kdor hoče vedeti, kakošen je Maltez, mora ga opazovati doma na Malti sredi otoka, zunaj doma, v Egiptu, Tripolu, Tunisu in Alžiru je ves drugačen. Tudi jaz nisem rad se spuščal v posle z Maltezi na tujem, in angleški konzuli so mi več potov potožili, da imajo z malteškimi podaniki največ situostij. Zato pa pravijo sami Maltezi: „Kar je dobrih Maltezev, ostanejo doma, kar je slabih, hodijo z doma na tuje.“ Vender Lavalletčanov ne morem pohvaliti, in tujec mora biti oprezen, če ne ga koj ukanijo. Za vsako stvar zahtevajo trikrat toliko kolikor je vredna. Noben guverner jim ne ustreže in njihovi listi pri vsakej najmanjši priliki napadajo vlado in jo črnijo občinstvu.

Drugega dne smo šli v jamo Kalipsino. Nekateri učenjaki so ugovarjali, češ, da ni na tem otoku Kalipsina jama, temveč na nekem drugem. Vender se ujemajo odličnejši zemljepisci, da je na Malti, toda ali je ta jama prava, o tem niso jedini. V jami smo videli v skalo vsekane sobe, večje in manjše. Posebna znamenitost je to, da še dandanes ljudje stanujejo po teh brlogih. Ker je začel dež iti, vrnili smo se v Lavallete. Tretjega dne smo šli pogledat še več drugih jam in vsedlin na drugih krajih. Pri Krendi, malej vasi, videli smo tudi znamenite razvaline nekdanjih Feničanov. To so ogromni okrogli templi od kvadra zloženi; še danes se poznajo ostanki žrtvenikov. Po zunanjih stenah se vidijo zvezde v kamen vsekane, pa druge reči z bajeslovja. Več izkopin imajo v muzeju, ali do sedaj so še vse premalo kopali.

Ker smo imeli še dosta časa, sklenili smo, da se prepeljemo na Gozzo. S potom smo stopili v Musto, malo vas, ki ima pa tako veličastno in krasno cerkev, da bi se vsako mesto v Evropi moglo ž njo ponašati. Velika kupola ni dosta manjša od Šent Pavelske, in je od kamenja. Potem smo prišli v Marfo, ki je 14 angleških milj oddaljena od Lavallete. Radi bi bili najeli čoln, ali ga ni bilo dobiti. Iz zadrege nam je pomagal star, ondi nastanjen vojak. Zakuril je z mokrim lesom, da se je zelo kadilo, in na to je koj od nasprotne strani odveslala ladjica po nas. Ker nam je veter nasprotoval, potrebovali smo poldrugo uro tje. Šli smo v gostilnico, katerej velé pri Kalipsi, in prav dobro so nam postregli. Drugega dne smo šli pogledat orjaške stolpe. No nismo se kesali, vredno je, da jih človek pogleda, ako ima prilžnost. Tudi tu so bile stene nekdanj porisane z zvezdami. Ko smo se nagledali, pridrdral je voz, na katerem je sedel poveljnik, mlad anglešk častnik, kateremu sem bil poprejni večer doposlal priporočilno pismo. Povabil me je, naj grem pogledat še drugo Kalipsino jamo na severnem kosu. Šli smo in si jo ogledali, in zopet ne verujem, da bi bila to prava jama, kakor ne ona na Malti. Potem smo sedli na voz in se odpeljali v Cham-

bray. Poslovivši se od prijaznega poveljnika, sedli smo v ladjico. in v pol ure, ker je pihala ugodna sapa, bili smo na Malti. V pristanišču Šent Pavelskem smo najeli voz, in še tistega dne smo se pripeljali že bolj pozno v Lavallete. Tega dne smo opazovali tudi izredno prirodno prikazen. Etna se je čez dolgo časa, čez 130 let zopet vzbudila in začela metati iz sebe.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Državni zbor.

Poslanska zbornica je imela sejo dne 23. t. m. Najprvo je rešila vladni zakonski predlog glede proračunskega provizorija za meseca maj in junij t. l. s prvim, drugim in tretjim branjem. Potem se je prebral predlog poslanca dr. Steinwenderja in tovarišev glede ustanovitve državne banke za zadruga.

Poslanec Vošnjak misli, da ne bi bilo treba take banke, ako bi se bolj ozirali na posojilnice in bi zadruga pri njih iskale potrebnega kredita. Taka banka, nadaljuje Vošnjak, bi tudi preveč stala državo. Poslanec Pattai podpira predlog dr. Steinwenderja ter, odgovarjaje Vošnjaku na opazko, da bi banka nekaj denarja potrebovala od države, pravi, da on nič proti temu nima, da je celo dolžnost državi, da kaj stori za malega obrtnika in kmetovalca, posebno ko se ne upira temu, kjer je treba pomagati velikim kapitalistom, na pr. pri železnicah, pri katerih jamči podjetnikom za gotov dobiček.

Po nekaterih opazkah dr. Kramača, kateri je tudi Vošnjakovega mnenja, da bi se namen, katerega zagovarja dr. Steinwenderjev predlog, ki se mu pa v predloženi obliki zdi neizvršen, najlaže dosegel s tem, da bi se posojilnice nekako organizovale, izroči se predlog gospodarskemu odseku v pretresovanje.

Na dnevni red pride za tem prvo branje predlogov poslanca Bilinskega in tovarišev, ter poslanca Pradeja in tovarišev glede uvedanja borznega davka, koja se izročita posebnemu odseku 24 članov. Ravno tako se je sklenilo, da se predlog poslanca Scharfschmidta in drugov, ki zahteva službeno pragmatiko za državne uradnike, izroči posebnemu odseku 18 članov. Poslanca Pradeja predlog glede zavarovanja delavcev za starost in onemoglost izroči se obrtnemu odseku. Na to prebere dr. Trojan sledeči predlog: Visoka zbornica naj sklene: 1.) Poziva se vlada, da nemudoma natančno pozve o škodah, katere so napravile zadnje povodnji na Češkem, ter naj porabi potrebni kredit v to, da se pomaga ž njim po povodnji poškodovanim: 2.) ta predlog naj se izroči proračunskemu odseku, kateri ima o njem poročati v zbornici najkasneje v 8 dneh. Predsednik obljubi, da bode poslal ta predlog takoj v tisk ter tako omogočil, da bode mogoče o njem kmalu razpravljati.

Načelniki posameznim državnozbornim odsekom so: A d r e s n e m u o d s e k u grof Deým, namestnik poslanec Heilsberg; o b r t n e m u o d s e k u vit. Bilinski, namestnika Moro in Zallinger; l e g i t i m a c i j s k e m u o d s e k u grof Černin, namestnik Wenger; p e t i c i j s k e m u o d s e k u poslanec Ruczka, namestnik dr. Stöhr; v o j i n s k e m u o d s e k u: Lupul, namestnik grof Gvido Dubsky; v g o s p o d a r s k e m u o d s e k u: Lupul, namestnik Chrzinowski; p r a v o s o d n e m u o d s e k u Madejski, namestnik dr. Fanderlik; p r o r a č u n s k e m u o d s e k u dr. pl. Plener, namestnika: dr. Kathrein in Bilinski.

Stavili so se potem še nekateri predlogi. Med njimi se nahaja tudi interpelacija poslanca barona Malfattija, s katero se interpeluje ministerski predsednik kateri, nagibi so povzročili tako nepričakovani zaključek zadnjega zasedanja tirolskega deželnega zbora.

Dne 24. t. m. sta zborovali obe zbornici. V g o s p o s k i z b o r n i c i se je predsednik spominjal umrlih članov Wierzbickega in barona Scharfschmieda. Na novo vstopivša člana knez Czartoriski in grof Ervin Nostiz-Rienek sta storila obljubo. Ker je vit. Arneith zaradi bolehnosti izstopil iz adresne komisije, izvolil se je na njegovo mesto član Dumba. Vladni predlog zakona o proračunskem provizoriji za mesec maj in junij se je vzprejel brez debate.

V p o s l a n s k i z b o r n i c i so stavili poslanec Proskovitz in tovariši predlog o uvedeni živinske in o znižanji kuhinjske soli. Utemeljeni predlog dr. Trojana o podpori na Češkem vsled povodnji poškodovanim se je izročil proračunskemu odseku.

Predlog poslanca dr. Richterja in drugov, ki predlagajo, naj bi se razveljavila prepoved glede uvažanja ameriških trt, izročil se bode posebnemu odseku 24 članov.

Pri tej priliki je poslanec Vošnjak sprožil misel, da bi nasadili tobak po onih krajih, kjer je trtna uš popolnoma pokončala vinograde. Potem se je prebral predlog poslanca Marcheta in tovarišev, po katerem naj bi se premenil zakon z dne 15. junija 1890. l. in dovolile nekatere olajšave onim občinam, po katerih je trtna uš uničila vinograde. Po zakonu z dne 15. junija 1890. l. so davka oproščeni le oni vinogradi, ki so bili po trtni uši popolnoma uničeni in ki obsegajo najmanj $\frac{1}{4}$ hektara. Poslanec Marchet pa predlaga, da bi se dovolil odpis davka za vsak vinograd, ki je le okužen po trtni uši, ker le na tak način bode pomagano večini vinogradnikov. Občinam pa, po katerih je trtna uš okužila na polovico vinogradske parcele, treba je posebno tam, kjer je vino glavni pridelek, s tem pomagati, da se jim dovolijo posojila, ki bi jih morale državi najkasneje po desetih letih v letnih obrokih brez obresti povračati.

Naučno ministerstvo je predložilo gosposki zbornici načrt zakona, vsled katerega se bi predrugačil učni načrt na naših pravoslovnih fakultetah. Po tem načrtu bi se skrajšale pravoslovne studije za pol leta, ker bi

se dovršile v 7 semestrih. Čehi so porabili to priliko pa zahtevajo po svojih listih od naučne uprave, da otvori na češkem vseučilišči stolic za češko državno pravo, katero se je uže razlagalo kot obligaten predmet od leta 1805. pa do leta 1849.

A d r e s n a k o m i s i j a gosposke zbornice je imela dne 27. t. m. sejo, v kateri je bil soglasno vzprejet adresni načrt, ki ga je bil izdelal grof Falkenhayn.

Tadan je zborovala tudi poslanska zbornica. Adresni odsek poslanske zbornice snide se pa šele te dni. Načrt adrese, katerega je izdelal poslanec Bilinski in odobril poljski klub, priobčil je Bilinski tudi načelništvoma konservativnega kluba in zedinjene levice. Mladočehi bodo predložili, kakor kaže, svoj posebnačrt.

Uže v prvi seji adresnega odseka se je pokazala needinost glede tega načrta. Poslanec dr. Plener je zahteval, da se v adresi niti ziniti ne sme v narodnih ali verskih željah posameznih strank. Naš poslanec prof. Šuklje pa ni bil tega mnenja, ampak je oporekal dr. Plenerju, ki je trdil, da takih želj in sploh takih stvari ne omenja prestolni govor. Opomnil je na mesto v prestolnem govoru, kjer se govori o ustavno zagotovljeni enakopravnosti vseh narodnosti. Rekel je, če so tudi zagotovljene po ustavi take pravice, da jih pa narod, katerega on zastopa to je slovenski narod, do danes ne uživa še in da se mora v tem oziru kaj izpregovoriti v adresi.

Te in še neke opomnje dalmatinskega poslanca dr. Klaića razburile so jako levičarje, in pisali so njih listi, da bode levica izdelala tudi svoj adresni načrt. Čudno so se pa ponašali levičarji pri volitvi glavnega referenta. Dogovorjeno je bilo med vsemi strankami, da se izvoli za referenta vit. Bilinski. Ali pri volitvi so pokazali levičarji, da jim ni dosti verjeti, kajti svojih glasov niso oddali vit. Bilinskemu, ampak dr. Plenerju, ki jih je dobil 15, vit. Bilinski pa 16. Ker ni bilo absolutne večine, volilo se je v drugič, in ker sta Mladočeha, ki nista pri prvi volitvi volila, oddala pri drugi volitvi svoj glas vit. Bilinskemu, bil je še komaj pri drugi volitvi izvoljen vit. Bilinski z 19 glasovi za glavnega poročevalca.

Do danes ni še gotovo, ali bosta predložena zbornici samo dva adresna načrta, namreč načrt poljskega, konservativnega in levičarskega kluba in pa načrt kluba Mladočehov, ali pa celo trije, ako se namreč levica loči od ostalih dveh klubov.

Uči nas pa to, da ne more dolgo trajati tako stanje, naj bi se tudi morebiti udala ostala dva kluba levičarjem ter se izdelal adresni načrt, v katerem bi ne bile izražene — seveda v skromni obliki — želje posl. Šukljeta in Klaića v narodnem, drugih konservativcev pa v verskim oziru, daljnim poveljem se vendar ne bodo mogli klanjati konservativci ob najboljši volji in največem zatajevanji.